

[Janne Normann]

vigtigt, at netop Danmark går i spidsen for at mobilisere en verdensopinion for at indføre sanktioner imod et politisk system, som byder os i den grad imod. Der kan nævnes, som tidligere ordførere har gjort det, masser af eksempler på systemer, der byder os imod, ja vel, men det skal da ikke bare få os til at læne os tilbage og sige: nå, men så må vi hellere lade være at gøre noget. Hvis man har et synspunkt, må man vel arbejde for det.

Det er nok muligt, at vi, som udenrigsministeren nævnte det, er gået videre i vores politik med henstillinger til erhvervsliv, kultur- og sportssammenslutninger om at afbryde forbindelserne til Sydafrika end de øvrige vestlige lande. Jeg kan forstå, at det er en politik, som udenrigsministeren ikke uden videre har hr. Erhard Jakobsens velsignelse til. Men dette, at vi muligvis er gået videre end andre lande, er altså alligevel ikke helt tilforladeligt. Det er ikke særlig tilfredsstillende, at vi kræver en indsats af erhvervslivet og kræver en indsats af sports- og kulturlivet, mens vi ufortrødent lader elselskaberne fortsætte med at købe kul i Sydafrika. Det er en dobbeltmoral eller rettere en umoral, så det basker.

Der er to stærke grunde til at skærpe sanktionerne. For det første, som anført af hr. Riishøj, som vi vel alle kan blive enige om: apartheid er en trussel mod verdensfreden. Derfor er det vigtigt med et internationalt samarbejde om at lægge pres på Sydafrika i FN eller i andre organer, også selv om man ikke altid tror, at virkningerne bliver så store, som det var ønskeligt. Vi fik jo en våbenembargo i 1977, tiltrådt herhjemme i 1978, og er derfor naturligt rystede over rederiet Trigons transport af våben til Sydafrika. Selv sådan en vedtagelse, en våbenembargo, kan altså omgås, uden at dette lands myndigheder prompte sætter al kraft ind på at få sagen undersøgt til bunds.

Den anden og måske væsentligste grund – nej, intet er vel vigtigere end verdensfreden, men en overordentlig vigtig grund også – er såmænd den rent humanistiske. Vi kan ikke fortsat bare sidde og se på og samhandle med, bare sidde og købe kul fra et land, der i den grad træder menneskerettighederne under fode.

Vi er enige med udenrigsministeren i, at det er ønskeligt med mere vidtgående sankti-

oner, som vedtages i FN, hvis det ellers er det, der ligger i ministerens afsluttende bemærkninger. Jeg må nok sige, at hvis de bemærkninger er udtryk for et ønske om sanktioner i FN, så er ministeren såre beskeden i sin måde at fremsætte ønsker på. Vi anser det for ønskeligt med flere sanktioner vedtaget i FN, men uanset dette er det vigtigt, at vi går i spidsen for at forstærke og påvirke verdensopinionen – jeg er ikke bange for at sige verdensafskyen for det racistiske styre i Sydafrika. Et ophør af vores kulindkøb vil være et vigtigt skridt i den retning, og vi kan derfor støtte det socialdemokratiske dagsordensforslag fra radikalt hold.

Steen Folke (VS):

Jeg vil først sige nogle ord om udenrigsministerens indlæg her. Det var sandt at sige ikke imponerende. Det var ikke imponerende, hvad udenrigsministeren kunne referere af ting og sager, Danmark havde gjort i anledning af FNs sanktionsår med hensyn til sanktioner mod Sydafrika. Hvis man skulle sige ganske kort, hvad den danske regering har gjort i den sag, så er sandheden, at den danske regering ikke har rørt en finger. Det vil jeg såmænd ikke engang først og fremmest bebrejde udenrigsministeren. Det er ikke mindst hans forgænger på posten, som er ansvarlig for, at man intet har gjort, men alle ved jo, at den nuværende udenrigsminister ikke agter at gøre mere, hvis han på nogen måde kan slippe for det.

Udenrigsministeren gør det samme, som hans forgænger har gjort gang på gang, henviser til, at hvis sanktioner skal være rigtig effektive, skal de vedtages i FNs sikkerhedsråd. Der er ingen, der er uenige i, at de sanktioner, der vedtages her, har en mulighed for at være de mest effektive, men alle ved – det ved udenrigsministeren, og det ved hans forgænger – at der ikke er nogen jordisk chance for at komme igennem med betydningsfulde sanktioner i sikkerhedsrådet, fordi først og fremmest USA, men for den sags skyld også England, har vetoret i sikkerhedsrådet og vil modsætte sig alle sanktioner, der kunne være med til at tvinge apartheidregimet i Sydafrika i knæ.

Jeg synes dernæst, det er betegnende, at man slår syv kors for sig. Danmark skal ikke gøre noget, hvis ikke det er vedtaget i sikker-